

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-9)

17 EKİM DÜNYA YOKSULLUKLA MÜCADELE GÜNÜ (2023)

Birleşmiş Milletlere göre yoksulluk, yalnızca gelir kaynaklarının eksikliği değil, temel insani gereksinimler olan beslenme, barınma, eğitim gibi olanakların yetersizliği, sosyal ayrımcılık, dışlanma ve karar alma süreçlerine katılmama gibi unsurların birleşiminden oluşur.¹ Aşırı yoksulluk ise günlük kazancı 2,15 doların altında olan bireyler için kullanılmaktadır.² Yoksulluk ile birlikte görülen tehlikeli çalışma koşulları, güvensiz konutlar, beslenme yetersizlikleri, adaletsizlikler, sağlık hizmetlerine erişimde kısıtlılık, politik güçsüzlük gibi unsurlar hem kendilerini hem de yoksulluğu daha da derinleştirerek ciddi olumsuz sonuçlara yol açmaktadır.³ Dünya’da yaklaşık 650 milyon kişinin aşırı yoksulluk sınırının altında kazanca sahip olduğu tahmin edilmektedir.⁴ Yoksulluk sadece ekonomik bir sorun değil, aksine gelirin yanı sıra insan onuruna yakışır bir şekilde yaşamak için temel yeteneklerin eksikliğini içeren çok boyutlu bir olgudur.⁵

2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’nın ilki “Yoksulluğa Son”dur ve yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmeyi hedeflemektedir.⁶ Bu madde kapsamında hedeflenenler şu şekilde sıralanmıştır:

- Günde 1,25 (Dünya Bankası bu sınırı satın alma gücü paritesine göre Eylül 2022 tarihinde 2,15 ABD Doları olarak güncellemiştir) dolardan daha az bir parayla geçinen insanların sayısı şeklinde ölçülerek tanımlanan aşırı yoksulluğun 2030’a kadar herkes için, her yerde ortadan kaldırılması
- 2030’a kadar ulusal tanımlara göre bütün boyutlarıyla yoksulluk içinde yaşayan her yaşta erkek, kadın ve çocuk oranının en az yarıya indirilmesi
- Temel mal ve hizmetler de dâhil edilerek herkes için ulusal açıdan uygun sosyal koruma sistemleri ve önlemlerinin hayata geçirilmesi ve 2030’a kadar yoksul ve kırılgan durumdaki kişiler için önemli ölçüde korunma sağlanması
- 2030’a kadar özellikle yoksullar ve kırılgan durumdaki insanlar olmak üzere, bütün erkek ve kadınların ekonomik kaynaklara ulaşma, temel hizmetlere erişim, toprak ve diğer mülk türlerine sahip olma ve üzerinde kontrol kurabilme, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknolojiler ve mikrofinansı da kapsayan finansal hizmetler gibi konularda eşit haklara sahip olmalarının güvence altına alınması

¹ [Internet] Ending Poverty, UN. <https://www.un.org/en/global-issues/ending-poverty> Erişim Tarihi: 8.10.2023

² [Internet] Understanding Poverty, The World Bank. <https://www.worldbank.org/en/understanding-poverty> Erişim Tarihi: 8.10.2023

³ [Internet] International Day for the Eradication of Poverty, 17 October, UN. <https://www.un.org/en/observances/day-for-eradicating-poverty> Erişim Tarihi: 8.10.2023

⁴ [Internet] Understanding Poverty, The World Bank. <https://www.worldbank.org/en/understanding-poverty> Erişim Tarihi: 8.10.2023

⁵ [Internet] International Day for the Eradication of Poverty, 17 October, UN. <https://www.un.org/en/observances/day-for-eradicating-poverty> Erişim Tarihi: 10.10.2023

⁶ [Internet] Poverty Eradication, UN. <https://sdgs.un.org/topics/poverty-eradication> Erişim Tarihi: 8.10.2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-9)

- 2030'a kadar yoksulların ve kırılgan durumda olan kişilerin dayanıklılık kazanmalarının sağlanması ve aşırı hava olayları ve diğer ekonomik, sosyal ve çevresel şoklar ve afetlere karşı kırılganlıkların azaltılması⁷

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 2018-2027 yıllarını "Yoksulluğun Ortadan Kaldırılması için Üçüncü Birleşmiş Milletler Onyılı" olarak ilan etmiştir. Üçüncü Onyıl'ın temasının, "Yoksulluksuz Bir Dünya İçin Küresel Eylemleri Hızlandırma" şeklinde, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'ne uygun olarak belirlemiştir.⁸

17 Ekim 1987 tarihinde yüz binden fazla insanın yoksulluk, şiddet ve açlık mağdurlarını anmak için toplanması, sonraki yıllarda da 17 Ekim'de yoksullukla mücadele toplantıları yapılması üzerine Birleşmiş Milletler tarafından 17 Ekim, Dünya yoksullukla mücadele günü olarak Aralık 1992'de kabul edilmiştir.⁹ Yoksullukla Mücadele Günü, yoksulluk içinde yaşayan insanlar ile geniş toplum kesimleri arasında anlayış ve iletişimin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Yoksullukla Mücadele Günü için 2023 yılı teması "**İnsana Yakışır İş ve Sosyal Koruma: Herkes için saygınlığı uygulamaya koymak**" olarak belirlenmiştir.¹⁰

Uluslararası Çalışma Örgütü "insana yakışır iş" kavramını, "kadın ve erkekler için özgürlük, eşitlik, güvenlik ve insanlık onuru koşullarında üretken çalışma" olarak açıklamaktadır. 2020 yılında, küresel nüfusun yalnızca %46,9'u en azından bir sosyal koruma hakkından etkin bir şekilde yararlanmaktaydı. Bu, dünya nüfusunun yarısından fazlasının tamamen korunmasız olduğu anlamına gelmektedir. Sürekli yoksulluk deneyimi yaşayan insanlar için, insana yakışır çalışma koşullarının ve sosyal korumanın eksikliği, hayatlarına hakim olma yeteneklerini zayıflatmakta ve onları sömürüye, küçümsemeye ve umutsuzluk duygularına maruz bırakarak topluma tam olarak katılmalarını engellemektedir.¹¹

2023 yılı teması, insana yakışır işin çalışanları güçlendirmesi, adil ücret ve güvenli çalışma koşulları sağlaması ve çalışanların değerini ve insanlığını tanıması gerektiğini vurgulamaktadır. Aynı zamanda politikacılara insan haklarının ve sosyal adaletin kurumsal kar anlayışının önünde olması gerektiğini bildirmekte, finansal kazançlar yerine insan ve çevre refahını korumaya yönelik adımlar atılması gerekliliğini öne sürmektedir. Nihai hedef ise herkesin onurlu bir şekilde yaşaması için gerekli koşulları yaratarak yoksulluğu tamamen ortadan kaldırmaktır.¹²

⁷ [Internet] Yoksulluğa Son, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Birleşmiş Milletler Türkiye. <https://turkiye.un.org/tr/sdgs/1> Erişim Tarihi: 10.10.2023

⁸ [Internet] Third United Nations Decade for the Eradication of Poverty 2018-2027, UN. <https://www.un.org/development/desa/socialperspectiveondevelopment/united-nations-decade-for-the-eradication-of-poverty/third.html> Erişim Tarihi: 10.10.2023

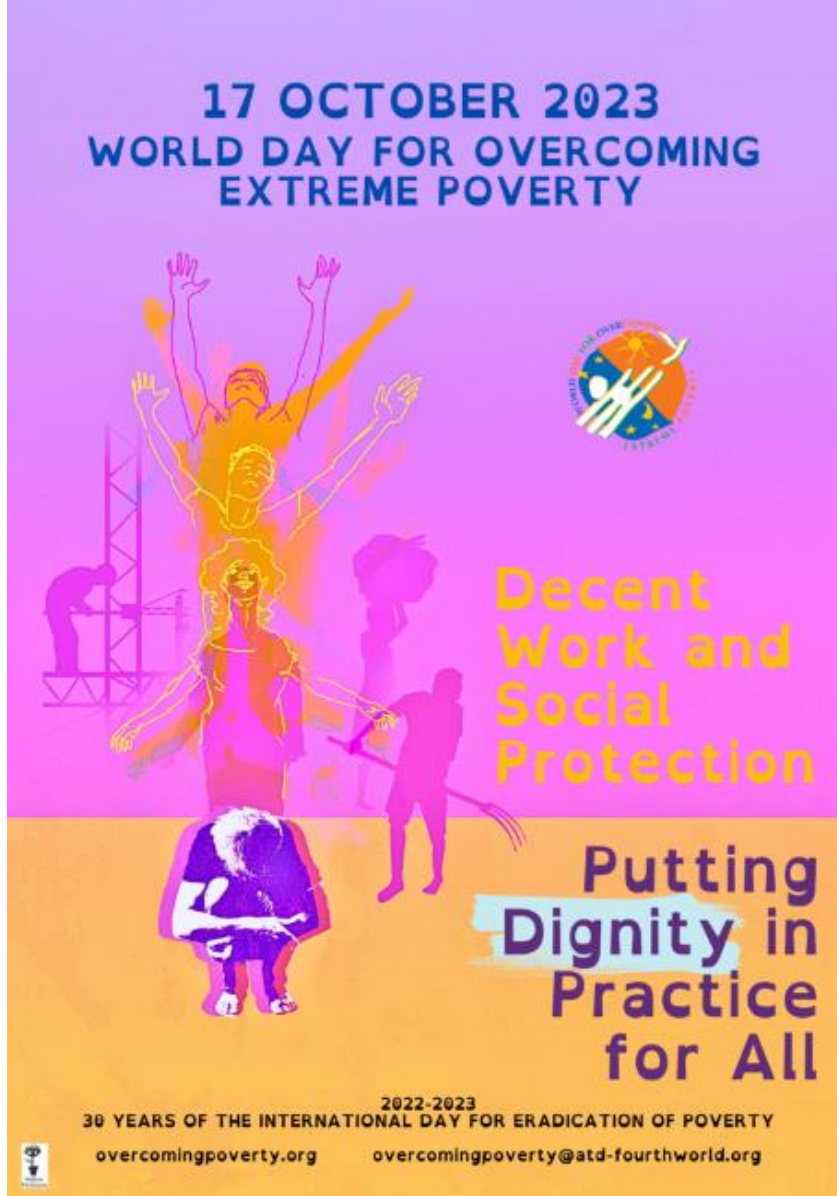
⁹ [Internet] International Day for the Eradication of Poverty, UNESCO. <https://www.unesco.org/en/days/poverty-eradication> Erişim Tarihi: 8.10.2023

¹⁰ [Internet] International Day for the Eradication of Poverty, 17 October, UN. <https://www.un.org/en/observances/day-for-eradicating-poverty> Erişim Tarihi: 8.10.2023

¹¹ [Internet] International Day for the Eradication of Poverty 2023, ATD Fourth World. <https://www.atd-fourthworld.org/idep-2023/> Erişim Tarihi: 10.10.2023

¹² [Internet] International Day for the Eradication of Poverty, 17 October, UN. <https://www.un.org/en/observances/day-for-eradicating-poverty> Erişim Tarihi: 8.10.2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-9)

Şekil 1: Birleşmiş Milletler'in Dünya Yoksullukla Mücadele Günü 2023 teması kapsamında hazırladığı poster¹³

¹³ [Internet] https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/descent_work_and_social_protection_-_2023_poster_full.png
Erişim Tarihi: 10.10.2023